

ЗАРОДЖЕННЯ ІНДІЙСЬКОЇ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИКОГРАФІЇ: ЧИННИКИ ВПЛИВУ І МЕТОДОЛОГІЯ

Початкові етапи формування англомовної лексикографії в Індії мають свої культурні, історичні та методологічні особливості, зумовлені мовною ситуацією. Критичний аналіз двох перших словників показав, що основним фактором впливу стали потреби британської адміністрації в Індії. Методологічні особливості проявилися у доборанні словника, енциклопедизації тлумачень, загальній антропоцентричній спрямованості словників.

Ключові слова: індійська англомовна лексикографія, методологія складання словників, доборання словника, енциклопедизація дефініцій.

Начальные этапы формирования англоязычной лексикографии в Индии имеют свои культурные, исторические и методологические особенности, обусловленные языковой ситуацией. Критический анализ двух первых словарей показал, что основным фактором влияния послужили потребности британской администрации в Индии. Методологические особенности проявились в отборе словника, энциклопедизации толкований, общей антропоцентрической направленности словарей.

Ключевые слова: индийская англоязычная лексикография, методология составления словарей, отбор словника, энциклопедизация дефиниций.

The initial stages of the English language lexicography in India have their own peculiarities of cultural, historic and methodological character determined by the language situation. The critical analysis of the first two dictionaries proved that the needs of the British administration in India constituted the main influence factor. The methodological characteristics are evinced in the vocabulary selection, encyclopaedism of definitions and general anthropocentric tendency in dictionary compilation.

Key words: Indian English lexicography, methodology of dictionary compilation, vocabulary selection, encyclopedism of definitions.

Сучасна цивілізація – цивілізація словників, як зауважив французький лексикограф Алан Рей [цит. за 6, 3]. Англосаксонська цивілізація слугує наочним підтвердженням цієї тези: кожен із періодів розвитку англійської мови ознаменовувався появою словників, які відповідали потребам споживачів свого часу та відображали еволюцію лексичного складу мови і розвиток лексикографічної науки.

Так, лексикографічні роботи давньоанглійського періоду являли собою переліки глос, іноді з тлумаченням латинських слів давньоанглійськими лексемами. "Замовниками" і "укладачами" виступали переважно служителі церкви, які володіли грамотою [див. 6, 52].

Традиція складання подібних списків слів проіснувала аж до XIV–XV ст. Їй на зміну прийшли роботи з більш складною структурою, які по праву можна віднести до власне словників. 1440 року ченцем Галфрідом Грамматиком був складений перший перекладний словник *Promptuarium Parvulorum, or the Children's Storeroom or Repository*, що мав на меті педагогічні цілі, оскільки латина продовжувала залишатися засобом і наукового спілкування, і отримання знання [див. 4, 34–36].

Географічні відкриття, науково-технічний прогрес, поширення англійської мови на нових територіях, розширення словникового складу мови, починаючи з XVII ст., вимагали створення лексикографічних праць нового типу – тлумачних словників.

Поступово формуються варіанти англійської мови – і національні, і вторинні, які потребували складання словників, спрямованих на відображення особливостей лексичного складу мови на нових територіях.

Ці словники могли мати як загальний (*An American Dictionary of the English language*), так і спеціальний (*The Australian Slang Dictionary: Containing the Words and Phrases of the Thieving Fraternity, Together with the Unauthorized, Though Popular Expressions Now in Vogue with All Classes in Australia*) характер [14; 10], при цьому всі вони були невід'ємною частиною процесу формування національної лексикографії англійської мови. Значущість таких словників як чинника формування варіантів англійської мови зумовила зростаючий інтерес дослідників як до самих словників, так і до історії їх створення [3; 5; 2; 8–9]. Закономірно, що основні зусилля дослідників спрямовані на вивчення лексикографії первинних варіантів. Разом із тим, останніми роками, у зв'язку із зростанням числа користувачів вторинних варіантів і створенням на їх матеріалі низки словників, спостерігається інтерес і до цього напрямку [11; 12; 13]. Стає очевидним, що лексикографування вторинних варіантів має свої культурно- історичні та методологічні особливості.

Метою цієї роботи є виявлення особливостей початкових етапів формування англомовної лексикографії в Індії – періоду зародження індійського варіанту англійської мови. Культурно-історичні аспекти були розглянуті нами в попередніх публікаціях; у цій роботі в центрі уваги знаходяться переважно методологічні аспекти як відображення мовної ситуації.

Попередній аналіз дав підстави для формування робочої гіпотези: потреби британської адміністрації в Індії в XIX ст. визначають підхід до вибору слівника словників, інформаційного наповнення дефініцій, а також загальний підхід до складання словника, що відображає процес колонізації Індії.

Матеріалом для дослідження слугують перші загальні тлумачні словники індійського варіанту англійської мови, що формується, *An Anglo-Indian Dictionary: A Glossary of Indian Terms Used In English, and of Such English or Other Non-Indian Terms as Have Obtained Special Meanings in India*, опублікованого Джорджем Кліффордом Вітворттом у 1885 році [15], і *Hobson-Jobson: A Glossary of Colloquial Anglo-Indian Words and Phrases, and of Kindred Terms, Etymological, Historical, Geographical and Discursive*, складеного і опублікованого 1886 року сером Генрі Юлом і Артуром Коком Бернеллом [16].

Методика дослідження полягає в застосуванні критичного аналізу словникових дефініцій, що складають корпус літери S в обох словниках і належать до лексико-семантичного домену PEOPLE.

Вибір методики обумовлений тим фактом, що ці словники склалися окремими вченими і відображали сприйняття інновацій у лексичній системі англійської мови в Індії представниками англосаксонського етносу.

Загальний аналіз слів, що складають корпус літери S, свідчить не тільки про багату культуру Індії (у широкому розумінні цього терміна), а й різноманітність сфер інтересів у лексикографів, які мають, здавалося б, спільну мету: відобразити лексичні інновації в англійській мові в Індії.

Наведена нижче зведена таблиця відображає лексико-тематичну представленість усіх слів, що входять у корпус літери S у словниках *Hobson-Jobson* і *An Anglo-Indian Dictionary*.

Таблиця 1

**Лексико-тематична характеристика слів
в індійському варіанті англійської мови**

	Material Culture		Spiritual Culture	Flora	Fauna	Geographical Names
Hobson-Jobson	54 %		2,6 %	15 %	5,4 %	23 %
	People	Items/Issues				
	26 %	28 %				
Anglo-Indian Dictionary	79,7 %		8,8 %	5,4 %	1,7 %	4,4 %
	People	Items/Issues				
	52,8 %	26,9 %				

Семантичний аналіз цієї лексики свідчить про особливий інтерес з боку носіїв англійської мови до матеріальної культури Індії з доменом PEOPLE, що займає центральне місце. Незважаючи на те, що в словнику *Hobson-Jobson* словникові одиниці, які належать до певного домену, становлять лише 26 % від загальної кількості одиниць, концепт PEOPLE залишається основоположним для всіх елементів матеріальної культури, яка існує лише стосовно людини і відносно неї.

Аналіз семантики також демонструє, що домен PEOPLE пов'язаний в уявленні британців в Індії не тільки з об'єктами/поняттями матеріальної культури, а й з лексичними одиницями (відповідно й об'єктами), які номінують елементи флори і фауни.

Так, наприклад, у визначенні слова *sabzi*, представленого в *An Anglo-Indian Dictionary*, дається не тільки флористична характеристика 'vegetables, green; the larger leaves and capsules of the hemp plant', а й описується застосування рослини в побуті людини – 'an intoxicating drink prepared from them'. Значущість оленя, поширеного в більшості лісів Індії, простежується у визначенні слова *sambre/sambur* – 'the largest of Indian stags, and found in all the large forest of India. The word is often applied to the soft leather, somewhat resembling chamois leather, prepared from the hide', наведеного в словнику *Hobson-Jobson*.

Не викликає сумніву обумовленість доменом PEOPLE і лексико-тематичних груп *Spiritual Life*, *Geographical Names*.

Загалом, спостерігається прояв антропоцентризму в сприйнятті навколишнього середовища в Індії британським етносом (що відповідає

загальним психологічним особливостям сприйняття), і в лексикографічних практиках як особистий прояв глобального процесу гуманізації науки¹.

Лексико-семантичний аналіз лексики, що є складовою корпусу літери S у словниках *Hobson-Jobson* і *Anglo-Indian Dictionary*, дає змогу схематично відобразити антропоцентричні зв'язки, важливі для носіїв англійської мови, які номінують нові явища/об'єкти в Індії.

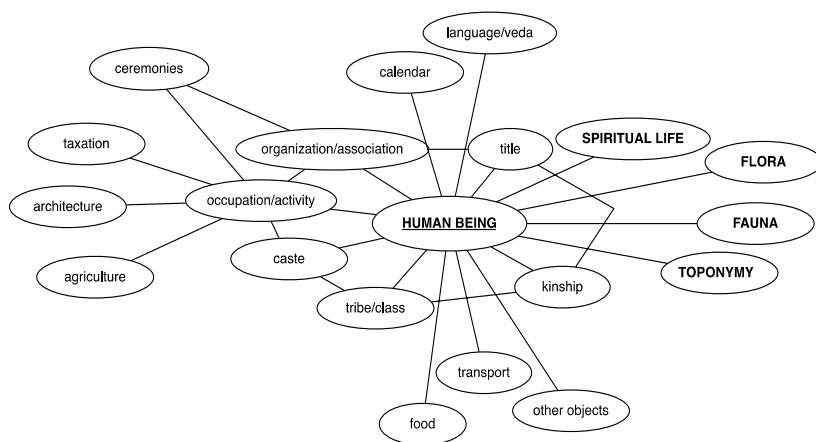

Схема 1. Лексико-тематична представленість антропоцентричної лексики в словниках індійської англійської мови

У правій частині схеми великими літерами виділені окремі лексико-тематичні групи, які є релевантними для людини і сприйняття нею реальності. До них відносяться групи 'Spiritual Life', 'Flora', 'Fauna', 'Toponymy'.

Найбільш значущою смисловою групою для людини є група 'Material Culture'. Але оскільки всі її складові – і реальні і вербальні – існують лише відносно людини, у схемі ця група представлена у вигляді складових елементів, умовно об'єднаних у так звані ближню і дальню периферію. Так, елементи 'organization / association', 'occupation / activity', 'caste', 'tribe / class', 'title', 'kinship' складають найближчу периферію, оскільки саме вони представлені в дефініціях слів, що номінують людей, в аналізованих словниках. Елементи 'language / veda', 'calendar', 'ceremonies', 'taxation', 'architecture', 'agriculture', 'transport', 'food', other material objects являють собою власне групу 'Material Culture' і є узагальненим уявленням про матеріальну культуру Індії в мові британських колоністів, стисненим заради

¹ Антропоцентричний підхід у лексикографії продовжує залишатися актуальним і донині [7].

пiктографiчних потреб схеми. Цi елементи вiдображають лише частину матерiальної культури Iндiї, закодованої в *An Anglo-Indian Dictionary*².

Елементи найближчої периферії являють собою основні лексичні пiдгрупи, якi характеризують рiзні сторони життя як корiнного населення в Iндiї, так i британських колонiстів на цiй території, що належать до домену PEOPLE.

У словниках iндiйського варіанту англійської мови вони представлені 322 лексичними одиницями, якi входять у корпус лiтери S, що описують домен PEOPLE, i становлять матерiал цього дослідження.

An Anglo-Indian Dictionary налічує 290 словникових статей, що належать до домену PEOPLE, однак об'єктом семантичного аналізу стали 216 лексем, оскільки 74 слова мають вiд одного до шести (в середньому 1,4) варіантiв написання, що вiдображено в перехресних посиланнях.

Корпус лiтери S, що вiдображає домен PEOPLE в словнику *Hobson-Jobson*, представлений 43 словами. Iснуючі варіанти написання лексичних одиниць у цьому словнику подані в самому визначенні та в прикладах вживання слова i не є окремими словниковими статтями.

Кiлькiсне спiввiдношення слiв у цьому доменi в аналізованих словниках певною мiрою корелює з їх загальним обсягом даних: *An Anglo-Indian Dictionary* має бiльше п'яти тисяч словникових статей, *Hobson-Jobson* – двi тисячi.

Для виявлення особливостей формування iндiйської лексикографії необхідно дати не тiльки загальний аналіз вiдбраної лексики, а й порiвняльний аналіз тiєї частини лексичних одиниць, яка представлена в обох словниках.

Використання семантичного аналізу дає змогу видiлити групи слiв, поданих в *An Anglo-Indian Dictionary*, якi характеризують заняття i становище людей (як корiнного населення Iндiї, так i європейських колонiстів). До першої групи входять 45 лексичних одиниць, що номiнують безпосередньо професії i заняття людей. На стику з нею знаходиться друга група, до складу якої включені титули та звернення, розповсюджені в Iндiї як серед корiнного населення, так i британських колонiстів (25 лексем). До цих категорiй можна вiднести ще 8 лексем, пов'язаних iз роллю жiнки на території пiвострова Iндостан. Соцiально-кастовий устрiй iндiйського суспiльства характеризується 51 словом; найменування племен представлені 36 лексичними одиницями; родинні стосунки описуються 6 лексемами. Духовне життя вiдображене в 29 словах, що номiнують людей. Рiзного типу організації представлені 16 лексичними одиницями.

Лексико-семантичний аналіз одиниць, поданих як у словнику *An Anglo-Indian Dictionary*, так i в словнику *Hobson-Jobson*, свiдчить про досить загальний збiг значення слiв. Детальне зiставлення дефiнiцiй дає змогу виявити нюанси, що демонструють особливості вiдображення культури Iндiї в

² Детальний аналіз семантичної лексики, що вiдзеркалює матерiальний свiт Iндiї i зафiксований у словнику *Hobson-Jobson*, поданий у статті "Проникнення iндiйської культури в iндiйський варіант англійської мови" [1]

слові, і є значущими для британських колоністів і, зокрема, для укладачів словників³. Це пояснює той факт, що одні й ті самі слова, представлені в двох словниках, відносяться до різних груп, що характеризують людей.

Так, у корпусі літери S словника *Hobson-Jobson* 34 лексичні одиниці іменують різні заняття та професії людей; група титулів і звернень представлена трьома словами, релігійна сфера – шістьма.

Необхідно відзначити, що, крім відмінностей у самих дефініціях в аналізованих словниках, існує ще й орфографічна проблема ідентифікації слів. Орфографія більшості слів в *An Anglo-Indian Dictionary* відрізняється від орфографії аналогічних одиниць у словнику *Hobson-Jobson*. Так, наприклад, лексема, що означає 'the head ministerial officer', у словнику *Hobson-Jobson* має таку орфографічну форму: *sheristadar*, а в словнику *An Anglo-Indian Dictionary* – *sheristedar* або ж *sarishtadār*. Слово, представлене в словнику *Hobson-Jobson* у формі *shambogue*, має орфографічний аналог *shánbhog* у словнику *An Anglo-Indian Dictionary* і означає 'a village accountant'. Для встановлення їх спільного походження в деяких випадках необхідний етимологічний аналіз.

Ще одна складність аналізу полягає в тому, що деякі слова, представлені в досліджуваних словниках, мають подібне значення, подібні орфографічні форми, але є, проте, різними лексичними одиницями, що підтверджуються їх відмінним одне від одного походженням. Так, лексема *sowar* або *suwar* означає 'a native cavalry soldier; a mounted orderly. In the Greek provinces in Turkey, the word is familiar in the form SOUBA/RIS, pl. SOUBARI/DES, for a mounted gendarme', представлена в словнику *Hobson-Jobson*, є запозиченням з перської мови, за даними укладачів. Вона корелює на орфографічному та семантичному рівнях з лексичною одиницею *sowar* або ж *sawár* в *An Anglo-Indian Dictionary*, яка означає 'a horseman, a horse-soldier; a mounted policeman; and particularly a mounted attendant or messenger of a chief or officer of state'. Згідно з етимологічним посиланням у згаданому словнику ця лексична одиниця була запозичена англійською мовою з ідіома хіндустані.

У цьому зв'язку виникає питання: чи є представлені лексеми незалежними одиницями з подібними значеннями і загальною орфографічною формою, що потрапляють в англійську мову в Індії з різних мов, або ж етимологія цих слів потребує уточнення?

Загалом, лише близько 20 % слів, представлених у двох перших лексикографічних працях індійського варіанту англійської мови, збігаються.

Найбільша кількість збігів спостерігається в групі, що характеризує заняття та професії людей. З 45 слів, представлених у *An Anglo-Indian Dictionary*, 17 є частиною словника *Hobson-Jobson*. При цьому може

³ Прикладом може слугувати лексема *serang* (*Hobson-Jobson*) / *syrang/sarhand* (*An Anglo-Indian Dictionary*). У словнику *Hobson-Jobson* ця лексема використовується у значенні 'a native boatswain, or chief of a lascar crew; the skipper of a small native vessel. The word is Pers. *sarhang*, 'a commander or overseer.' In modern Persia it seems to be used for a colonel'. У *Anglo-Indian Dictionary* це саме слово має більш широке значення: 'a commander; the head of a crew or of a gang of labourers.'

спостерігатися збіг і значень, і етимології, і орфографії слів: *Śāstri/Shastree* – 'a learned man, a teacher'; *Sepoy* – 'a soldier, especially a native Indian, as distinguished from a British soldier'; *Sáis/Syce* – 'a groom, a horse-keeper'.

В інших випадках слова мають спільну етимологію і значення, але різну орфографічну форму: лексичні одиниці *Sárbán* (A-I) і *Surwaun* (H-J) є запозиченням з перської мови (через хінді, за свідченнями авторів *Hobson-Jobson*) і означають 'a camel-driver'.

У третьому випадку лексеми можуть мати подібне значення, їх орфографічна форма може відрізнятися певною мірою, проте етимологія бути різною. Прикладом можуть виступати такі одиниці: *Sikalgár* [Maráthi] 'one whose employment is the polishing or furbishing of weapons and tools' (A-I); *Sicleegur*, s. Hind. *saikalgar*, from Ar. *saikal*, 'polish.' 'A furbisher of arms, a sword-armourer, a sword- or knife-grinder' (H-J) і *Sikilugár* [Kanarese] 'the name of the caste; they are wandering knife-grinders' (A-I).

Аналіз групи, що іменує титули (вона багато в чому перетинається з уже розглянутою групою, що іменує заняття людей), показує, що 6 лексем з 25, представлених в *An Anglo-Indian Dictionary*, мають аналоги в словнику *Hobson-Jobson*. Етимологічний аналіз свідчить про їх однакове походження. Різниця очевидна на орфографічному і, частково, лексичному рівнях. У другому випадку йдеться про варіативність інформаційного наповнення словникових дефініцій. Так, наприклад, запозичена з перської мови лексема *Sardár* має в *An Anglo-Indian Dictionary* наступні визначення: 'a chief, a prince; a military officer. Also, in Behar, the title of the hereditary head of a village pancháyat'. Її аналог у словнику *Hobson-Jobson* має орфографічну форму *Sirdar*; автори словника вказують, що слово було запозичене з перської опосередковано через хінді зі значенням 'a chief, or lord; the head of a set of palankinbearers' і в момент виходу словника мало значення 'the official title of the Commander-in-Chief of the Egyptian army; *Sirdár Bahādúr* is an Indian military distinction'.

Вісім слів, представлених у *An Anglo-Indian Dictionary*, описують соціальну роль жінки в індійському суспільстві (*Sáhibah* – 'a lady, mistress, madam'; *Saut/Sok* – 'a co-wife, woman who has the same husband with another woman; a fellow-wife'; *Siwai* – 'a title of the mahárájá of Jáipur'; *Śankhini* – 'the name of one of the four classes into which Hindu writers divide women: tall, with long hair, amorous disposition') не мають аналогів у словнику *Hobson-Jobson*.

Окрему групу слів становить лексика, що характеризує становий поділ в Індії. Ця семантична група представлена значною кількістю слів у *An Anglo-Indian Dictionary*.

Незважаючи на основні чотири касты (брахмани, кшатрії, вайш'ї, шудри), на території Індії історично існувала складна соціальна система, яка закріплювала стану приналежність. У різних регіонах Індії існувала власна кастова ієрархія, що відображає не тільки територіальне поширення стану, а й заняття людей, котрі належать цьому стану.

Так, в *An Anglo-Indian Dictionary* 51 лексична одиниця, яка входить у корпус літери S, номінує територіальні та функціональні характеристики

соціального устрою Індії. Прикладами можуть слугувати такі слова: *Sial* – 'the name of a low caste; they are wine-makers. Also the name of a class of Muhammadan Rájputs who ruled for centuries at Jhang till subdued by Ranjit Singh', *Srimáli* – 'the name of a Brahman caste in Gujarát; some follow the yajur and some the sáma veda'.

Укладачі словника *Hobson-Jobson* значно менше уваги приділяють лексикографічному опису соціального устрою Індії. Єдиним словом, що номінує кастову приналежність корінного населення Індії і частково збігається з існуючим словом в *An Anglo-Indian Dictionary Sikilugár* – 'the name of a subdivision of the Pánc'hála⁴; they are cleaners and burnishers of swords and other weapons' є лексична одиниця *Sicleegur* – 'a furbisher of arms, a sword-armourer, a sword- or knife-grinder'.

Однак, етимологічний аналіз цих одиниць свідчить про їх схожість лише на фонетичному рівні. Так, лексема *Sikilugár* є запозиченням з дравідської мови канарезе. Слово *Sicleegur*, представлене в словнику *Hobson-Jobson*, є запозиченням в англійську мову з арабської через хінді.

Суміжна лексична група, широко представлена в *An Anglo-Indian Dictionary* і не відображена (за винятком однієї лексичної одиниці *Seedy*) у словнику *Hobson-Jobson*, включає в себе 36 слів і іменує численні племена та їх підгрупи. У дефініціях слів даються різноманітні характеристики племен: заняття племені, територія розповсюдження, історичні факти, походження і споріднення з іншими племенами, віросповідання, зовнішність (*Śindá/Shinda* – 'the name of the tribe in the Konkan, said to be sprung from female slaves; they are cultivators, and generally resemble the Kunbis'). Дефініції єдиної назви племені, представленого в обох словниках – *Sidi* (A-I) / *Seedy* (H-J), інформативно збігаються в найменуванні місця проживання представників цієї групи населення, в походженні, у вказівці занять і соціального стану, як історичного, так і сучасного. Відмінність полягає в тому, що укладачі словника *Hobson-Jobson* вказують приклад соціального становища одного з представників племені ('The young heir to this principality, Siddhī Ahmad, after a minority of some years, was installed in the Government in Oct., 1883'), а також вказують на загальне значення слова ('proper application of the word in the ports and on the shipping of Western India is to negroes in general'). У *An Anglo-Indian Dictionary* дається детальний опис віросповідання племені і самого об'єкта поклоніння (*Bábá Ghor*).

Родинні відносини представлені 6 лексичними одиницями в *An Anglo-Indian Dictionary* і однією відповідною одиницею в словнику *Hobson-Jobson*: *Sálá* – 'a wife's brother. This is a very common form of abuse'. Семантичне наповнення дефініцій, етимологія та орфографічні форми в обох словниках збігаються.

Ще однією групою лексики, що відображає місце людини в культурному середовищі Індії, є релігійний світ. До цієї групи в *An Anglo-Indian Dictionary* входять 29 слів, із них 4 мають аналоги в словнику *Hobson-Jobson*. Всі вони

⁴ *Pánc'hála* – 'The name of a caste; they are artificers, and may follow any of the five professions of goldsmith, carpenter, black-smith, mason, or mixed-metal worker. <...>'.

збігаються в етимологічних та орфографічних характеристиках, однак у лексичних одиницях *Saiwa/Sevai* (A-I) / *Saiva* (H-J) і *Sikh* відрізняється обсяг семантичного наповнення. Джордж Кліффорд Вітворт надає значно більше історичної і, власне, культурно-релігійної інформації в словникових дефініціях.

Суміжною з вищенаведеними суто антропоцентристськими лексичними категоріями є група, яка описує об'єднання і організації людей, а в більшості випадків і самі заняття людей, що входять до їх складу. З 16 слів цієї групи, представлених в *An Anglo-Indian Dictionary*, аналоги в словнику *Hobson-Jobson* мають лише дві одиниці: *Sarkar/Sircar* і *Sebundy/Sibandī*. У першій одиниці, крім загальної орфографічної форми і походження, співпадає й обсяг інформації в дефініціях. В обох словниках виділені три значення цього слова: 'a. the state, the government, the Supreme authority <...>; b. a domestic servant who is a kind of house- steward, and keeps the accounts of household expenditure <...> c. under Mahomedan Government <...> certain extensive administrative divisions of territory'. Друга одиниця відрізняється нюансами етимології, зазначеними авторами словника *Hobson-Jobson*, які вказують на опосередкований шлях запозичення цього перського слова через хінді. Інтерес викликають і лексеми *Saranjām/Surinjam* (A-I) / *Surrinjaume* (H-J). Попри певну схожість на орфографічному рівні, в словниках вказані їх різні етимологія і значення.

Проведене дослідження дає змогу зробити низку висновків.

Насамперед відзначимо, що висунута гіпотеза знайшла повне підтвердження – лексикографування особливостей використання англійської мови в Індії в ХІХ ст. стало відгуком на потреби британської адміністрації. Саме тому лексикографи прагнули описати якомога більший пласт культури країни, важливої для британського колоніста.

Друга особливість полягає у високому ступені антропоцентризму, який проявляється в дефініціях слів, не тільки пов'язаних з людиною (матеріальна культура), а й у тих, що описують об'єктивну (флора, фауна) реальність.

Третя відмінна риса полягає в суб'єктивному підході авторів словників не тільки до дефініцій, їх обсягу і форми, а й до самого вибору словника, що проявляється у відсутності цілих пластів лексики в одному словнику, тоді як в іншому вони займають значний обсяг. В обох словниках не уніфіковані правила орфографії для запозиченої лексики; в багатьох випадках етимологія науково не обгрунтована.

Література

1. Битко Н. С. Проникнення індійської культури в індійський варіант англійської мови / Н. С. Битко // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского Серия "Филология. Социальные коммуникации". – 2013. – Том 26 (65). № 1. – С. 477–453.
2. Будагов Р. А. Толковые словари в национальной культуре народов / Р. А. Будагов. – М.: Букинист, 1989. – 151с.
3. Гордієнко О. В. Генеза канадської англомовної лексикографії в етнолінгвістичному аспекті: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Гордієнко Олена Вячеславівна; Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – О., 2010. – 21 с.

4. *Карпова О. М.* Английская лексикография / О. М. Карпова. – М.: Издательский центр "Академия", 2010. – 175 с.
5. *Скибина В. И.* Национально негомогенный язык и лексикографическая практика / В. И. Скибина. – Запорожье: РИП "Видавцев", 1996. – 176 с.
6. *Ступин Л. П.* Лексикография английского языка: Уч. пособие для студентов ин-тов и фак. ин. яз. / Л. П. Ступин. – М.: Высш. шк., 1985. – 167с.
7. *Томчаковский О. Г.* Англомовна лексикографічна стаття як полікодове повідомлення" (на матеріалі англомовних тлумачних словників): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Томчаковский Олександр Георгиевич; Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – О., 2013. – 20 с.
8. *Bejoint H.* The Lexicography of English. / H. Bejoint. – Oxford: OUP, 2010. – 458 p.
9. *Cowie A. P.* The Oxford History of English Lexicography: in 2 Vol. / A. P. Cowie. – Oxford: Clarendon Press, 2009. – 2 V.
10. *Crowe C.* The Australian Slang Dictionary: Containing the Words and Phrases of the Thieving Fraternity, Together with the Unauthorized, Though Popular Expressions Now in Vogue with All Classes in Australia / C. Crowe. – Melbourne: Fitzroy: Robert Barr, 1895. – 104p.
11. *Lambert J.* Beyond Hobson-Jobson: Towards a new lexicography for Indian English / J. Lambert // English World-Wide. – 2012. № 33. – P. 292–320.
12. *Nagle T.* "There is much, very much, in the name of a book" or, the Famous Title of Hobson-Jobson and How it Got That Way [Електронний ресурс] / T. Nagle // "Cunning passages, contrived corridors": Unexpected Essays in the History of Lexicography [ed. by M. Adams]. – Monza: Polimetrica, 2010. – P. 111–127. – Режим доступа: http://books.google.com.ua/books?id=cq5Gqe2Ur_8C&printsec=frontcover&hl=ru&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false. – Назва з екрану.
13. *The Politics of English: South Asia, Southeast Asia and the Asia Pacific* / [edited by L. Wee, R. B. H. Goh, L. Lim]. – Amsterdam: John Bejamins Publishing Company, 2013. – 322p.
14. *Webster N.* An American Dictionary of the English language / N. Webster. – New York: Harper & Brothers, 1844. – 1079 p.
15. *Whitworth G. C.* An Anglo-Indian Dictionary; A Glossary Of Indian Terms Used in English, and of Such English or Other Non-Indian Terms as Have Obtained Special Meanings in India / G. C. Whitworth. – London: K. Paul, Trench, 1885. – 350p.
16. *Yule H.* Hobson-Jobson: Being a Glossary of Anglo-Indian Colloquial Words and Phrases and of Kindred Terms Etymological, Historical, Geographical and Discursive [Електронний ресурс] / Yule H., A. C. Burnell // [new ed. by W. Crooke, B. A.]. – London: J. Murray, 1903. – 986 p. – Режим доступа: <http://dsal.uchicago.edu/dictionaries/hobsonjobson>. – Назва з екрану.

References

1. *Bytko N. S.* Pronykennyya indiiskoi kulturi v indiiskiy variant angliiskoi movy / N. S. Bytko // Uchenie zapiski Tavricheskogo nazionalnogo universiteta im. V. I. Vernadskogo Seria "Filologia. Sozialnie kommunikazii". – 2013. – Tom 26 (65). № 1. – S. 477–453.
2. *Budagov R. A.* Tolkovie slovari v nazionalnoy kulture narodov / R. A. Budagov. – М.: Bukinist, 1989. – 151s.
3. *Gordienko O. V.* Geneza kanadskoi angломovnoi leksykographii v etnolingvistychnomy aspekti: avtoref. dis. ... kand. filol. nauk: 10.02.04 / Gordienko Olena V'yacheslavivna; Odes'kiy naz. un-t im. I. I. Mechnikova. – О., 2010. – 21s.
4. *Karpova O. M.* Angliyskaya leksikographia / O. M. Karpova. – М.: Izdatelskiy zentr "Akademia", 2010. – 175s.
5. *Skybina V. I.* Nazional'no negomogennyi yazyk i leksikographicheskaya praktika / V. I. Skybina. – Zaporozhye: RIP "Vydevetz", 1996. – 176 s.
6. *Stupin L. P.* Leksikographia angliyskogo yazyka: Uch. posobie dlya studentov in-tov i fak. in. yaz. / L. P. Stupin. – М.: Vysh. sh., 1985. – 167s.
7. *Tomchakovskiy O. G.* Angломовна leksykographichna stat'ya yak polikodove povidomlennyya" (na materialy angломovnykh tлумachnykh slovnykiv): avtoref. dis. ... kand. filol. nauk: 10.02.04 / Tomchakovskiy Oлександр Georgiyovich; Odes'kiy naz. un-t im. I. I. Mechnikova. – О., 2013. – 20 s.

8. *Bejoint H.* The Lexicography of English. / H. Bejoint. – Oxford: OUP, 2010. – 458 p.
9. *Cowie A. P.* The Oxford History of English Lexicography: in 2 Vol. / A. P. Cowie. – Oxford: Clarendon Press, 2009. – 2 V.
10. *Crowe C.* The Australian Slang Dictionary: Containing the Words and Phrases of the Thieving Fraternity, Together with the Unauthorized, Though Popular Expressions Now in Vogue with All Classes in Australia / C. Crowe. – Melbourne: Fitzroy: Robert Barr, 1895. – 104 p.
11. *Lambert J.* Beyond Hobson-Jobson: Towards a new lexicography for Indian English / J. Lambert // English World-Wide. – 2012. № 33. – P. 292–320.
12. *Nagle T.* "There is much, very much, in the name of a book" or, the Famous Title of Hobson-Jobson and How it Got That Way [Електронний ресурс] / T. Nagle // 'Cunning passages, contrived corridors': Unexpected Essays in the History of Lexicography [ed. by M. Adams]. – Monza: Polimetrica, 2010. – P. 111–127. – Режим доступу: http://books.google.com.ua/books?id=cq5Gqe2Ur_8C&printsec=frontcover&hl=ru&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false. – Назва з екрану.
13. The Politics of English: South Asia, Southeast Asia and the Asia Pacific / [edited by L. Wee, R. B. H. Goh, L. Lim]. – Amsterdam: John Bejamins Publishing Company, 2013. – 322 p.
14. *Webster N.* An American Dictionary of the English language / N. Webster. – New York: Harper & Brothers, 1844. – 1079 p.
15. *Whitworth G. C.* An Anglo-Indian Dictionary; A Glossary Of Indian Terms Used in English, and of Such English or Other Non-Indian Terms as Have Obtained Special Meanings in India / G. C. Whitworth. – London: K. Paul, Trench, 1885. – 350 p.
16. *Yule H.* Hobson-Jobson: Being a Glossary of Anglo-Indian Colloquial Words and Phrases and of Kindred Terms Etymological, Historical, Geographical and Discursive [Електронний ресурс] / Yule H., A. C. Burnell // [new ed. by W. Crooke, B. A.]. – London: J. Murray, 1903. – 986 p. – Режим доступу: <http://dsal.uchicago.edu/dictionaries/hobsonjobson>. – Назва з екрану.